

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punctum Diff. 2. Utrum Aseitas sit primò essentialis conceptus Dei?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

etiam ratione nostra, pro constitutivo formali, omnem perfectionem repugnantem intrare in lineam Essentiae, seu de constitutivo formali illius, ergo perfectio volitionis, est etiam ratione nostra, de Essentia DEI.

RESPONDETUR hoc argumentum non esse categoricè dispositum. Deinde habet propositionem aliquam difficilem, quomodo enim quod repugnat intrare in lineam essentiae, potest esse de constitutivo essentiae Divinae? forte typi error omisit *Ly Non*: Directè autem ad propositiones ex dictis responderi debet, in primis concedendo totum: quia non agit de primo Essentiali, & primo constitutivo formaliter; in re enim volitio, quod sit Essentia DEI, non negatur. Rursus ad illam propositionem Essentia DEI includit omnem perfectionem responsum jam est, Verum id esse de Essentia adæquatè sumpta; cæteroqui, quod non nisi radicaliter, includat omnem perfectionem. Quomodo autem cum hoc stet, quod Essentia Divina sit nihilominus talis, quā nihil perfectius cogitari potest, dictum est supra.

INSTAT IDEM. Non est contra conceptum Essentiae, quod comprehendat plures perfectiones, quamvis proprias rei, & distinctivas; & ita Essentia hominis coalescit ex virtute discursiva in rebus abstractissimis, & ex discursiva in minus abstractis, alia etiam est potentia ad apprehensiones, alia ad præmissas, alia ad actum Conclusionis: habent enim hæc similem primitatem, atque Intellectivum respectu volitivi. Materia cœli est prior forma cœli. Cor & cerebrum reliquis membris viventis. Sol prior est homine; & tamen per primum constituitur homo, per secundum cœlum, per tertium vivens; sol, homo, & reliqua constituunt universum, ergo potest aliquid supponere se prius, & tamen etiam illud posterius, potest complere primo essentiali conceptum. Universaliterque id omne intrat essentiam rei, quod est de principali consideratione illius, qualia possunt esse etiam non prima.

RESPONDETUR. Dupliciter potest aliquid unum, esse posterius alio. Posterius est quia supponit ante se sui exigivum radicale; hæc posterioritas facit, ne illud posterius, sit primo essentiali, propter rationes in præmissis adlatas. Alia autem est posterioritas alicujus ratione præsuppositionis, ordinis, situs &c. hæc posterioritas non officit: quia illud prius & posterius, simul sumpta, possunt esse radix reliquarum omnium perfectionum. Quia ergo v.g. Omnipotentia supponit in DEO, aliud tanquam radicem, sit ut non sit primo essentialis: è contra quia forma, non supponit materiam tanquam radicem sui, ut dictum supra: rursus quia partes habent inter se solam primitatem ordinis, ideo hæc adhuc possunt intrare, primo essentiali conceptum & illativa, quia supponit enuntiativam,

enuntiativa apprehensivam, apprehensiva rationale, sit, ut solum rationale sit primo essentiali. Exemplum illud de universo non concludit, nam hic agitur de primo essentiali conceptu Essentiae alicujus, non aggregati, ut ita dicam, per accidens, in quo ipsa ratio aggregati, non patitur formalitatem, unius radicis.

Ex quo ulterius inferes. Quale posterius possit esse de principali consideratione alicujus Essentiae.

OBICIT 5. Idem. Quidditas, & conceptus Sapientiae Divinae, quia est optima, debet includere non solum eminenter, sed etiam formaliter omnem scientiam, similiter in Omnipotentia includuntur omnes potentiae ponendi res, ergo idem dicendum de Essentia, quod debeat includere omnem perfectionem.

RESPONDETUR. Adæquatè conceptam scientiā Divinam includere formaliter omnem scientiam, secus sentiendum de omniscientia in adæquatè accepta: jam autem primo essentialis conceptus Essentiae Divinae, est conceptus Essentiae inadæquatus. Deinde, cum unus actus scientiae, respectu alius actus scientiae, posse item unum producere, respectu, alius posse producere, cum inquam, non comparentur tanquam attributum; unum non debet habere rationem prioris respectu alius; secus hic.

INSTAT. Idem. Significatum formalissimum DEI exprimit pluralitatem perfectionum; sed ubi conceptus rei exprimit pluralitatem perfectionum, nondum intelligitur Essentia ejus completa essentialiter; ut apparet in Essentia universi, quæ non est contenta, una perfectione.

RESPONDETUR. Significatum formalissimum DEI adæquatè acceptum, exprimit pluralitatem; secus inadæquatè acceptum. De universo paritas supra est refutata; ex qua refutatione colligitur: Cur infinitum secundum numerum exigit pluralitatem infinitam, & non exigit Essentia Divina, secundum primo essentiali conceptum spectata.

Neque valet si dicas: Hoc ipso quia essentia DEI à parte rei est infinita, debere etiam concipi infinitam; non inquam valet, si id dicas; nam ut suppono ex Philosophia, non est necesse semper rem concipere modo quo est, licet ne falsò concipiatur, debeat ejus conceptus fundamentum haberi. Unde ulterius potest dici ex Essentia & attributis fieri compositum Metaphysicum, non quidem illud Scotisticum, sed compositum per rationem, & ratione diversorum connotatorum.

Punctum Difficul-

tatis 2.

Utrum Aseitas sit primò essentialis conceptus DEI.

DICEN-

Dicendum est *Aseitatem non esse de primo essentiali conceptu DEI.* Est Conclusio contra Gillium, Esparza, & alios.

PROBATUR 1. Primò essentialis conceptus entis positivi non debet esse aliquid negativum; sed DEUS est ens positivum, & ratio entis à se, est quid negativum, ergo ratio entis à se non potest esse primo essentialis conceptus Dei. Major probata in præmissis. Minoris primam partem, nempe quod DEUS sit ens positivum, nemo negat; secunda autem pars sic probatur. Ratio entis à se, est quid oppositum rationi entis ab alio, nihilque aliud plus importat, quam non esse ab alio, tanquam à causa, sed hoc est quid negativum: negat enim rationem causæ, ergo, quod ipsum sic utentis probatur. Hoc quod est esse causatum, estque formalissime idem, quod est esse ab alio, est quid positivum, ergo hoc quod est non esse causatum, quod est formalissime esse à se, est quid negativum: non esse enim causatum, est quid negativum.

RESPONDEBIS 1. Non poni pro essentiali conceptu solam aseitatem, sed poni rationem entis à se, quod prædicatum est positivum. **CONTRA.** Est quia ratio entis conjuncta prædicato aseitatis, si ipsius aseitatis positivitas non ostendatur, importabit significatum negativum, quamvis ex modo significandi importet aliquid positivum, quod ipsum probatur: quia cum dico sunt tenebræ vel ære tenebrosus, cum non ostendatur, tenebrarum positivitas, conjunctio tenebrarum cum esse, vel cum ære, nullam rationem positivam significatam habet, ergo idem dicendum in præsentia.

RESPONDEBIS 2. Ex modo nonnisi significandi rationem entis à se esse negativam. **CONTRA.** Etiam secundum rationem significatam illa formalitas, est negativa, quia nihil potest influxus ex hac formalitate entis à se, in Deitatem profuit, quocunque modo verles sit illud à se; quod si istam positivitatem salves, per solam emanationem attributorum, hoc ipsum erit in questione, & sicut entis positivi primo essentiali conceptum non potes ponere negativum, salvando ejus positivitatem per hoc, quod reliqua ex se emanet: ita & in præsentia.

RESPONDET 3. Esparza ad 7. sicut in rebus creatis insufficiencia ex se ad esse est prædicatum propriè negativum; ita necessitas existendi, quæ est aseitas, debet esse aliquid positivum.

CONTRA in primis. Insufficiencia existendi à se fundari in hoc, quod est esse ab alio, quod est quid positivum; hinc opposita illi sufficiencia debet etiam fundari in aseitate: & quia aseitas ab alio opponitur, quæ, probatum est, quod sit quid negativum, nondum ostenditur positiva formalitas in qua illa fundetur ultimò, præcipue cum insufficiencia existendi opponatur potius sufficiencia existendi, quam aseitas. Unde cum hic loquamur secundum conce-

ptus nostros, nego quòd necessitas existendi, sit formalissime idem quòd aseitas, opponiturque formaliter nonnisi contingentia existendi, aseitas autem ab alio. Quando autem idem q. 6. a. 2. cum divisisset varios negationum modos, subdit; in DEO nullam dari puram negationem, secundum esse objectivum; id etiam non convincit: quia in re id quod est in DEO, est quid positivum, sed non est dubium multa esse in DEO, secundum modum nostrum concipiendi negativa: & ita negativum est prædicatum quòd DEUS non sit creatura &c. Et quia hoc ipsum esse à se, ex modo nostro concipiendi, est quid negativum, idem enim formalissime est, ac esse non causatum, fit ut entis positivi DEI, non possit esse illa formalitas constitutiva primo essentialiter.

PROBATUR 2. Quia quavis ponatur aseitas, esse aliquid positivum, nondum tamen poterit esse primo essentialis conceptus. Pone per impossibile rationem entis ab alio, nulli alteri convenire, nisi soli homini, nihilominus ratio entis ab alio, non foret primo essentialis conceptus hominis; ergo neque aseitas soli Deo conveniens, erit primo essentialis conceptus DEI. Consequentia probatur. Idè illo casu ratio entis ab alio non foret primo essentialis, quia importaret nonnisi rationem principii à quo. Sed etiam ratio entis à se, concepta per modum positivi, haberet quasi rationem principii. *A quo* Deus, ergo utraque non est de primo essentiali conceptu: & sicut in homine esse productum, non est primo essentialiale, nec esset etiam in dicto casu, ita & improductum in DEO, non erit primo essentialiale. Quanquam legitime nunquam à nobis concipi potest aseitas tanquam principium à quo DEUS, quia principio responderet principiatum, DEUS autem seu natura Divina à nullo est principio.

CONFIRM. Pone per impossibile sit unus DEUS, qui ab æterno producat aliud ens, æque infinitum in substantia, omnipotentia &c. & quòd illi desit nonnisi hoc prædicatum esse à se, & ne illud ens panas in categoria creaturarum, pone per impossibile ejusmodi DEUM, ita esse productum in substantia ex substantia Divina, sicut Filius generatur, secundum personam suam, ex substantia Patris; ita ut illum Deus producat non ex nihilo, sed ex sua substantia; quantumvis verò in re illud ens, & esset DEUS & non DEUS, est enim quid impossibile; nihilominus adhuc illud ens, posset à nobis concipi sine aseitate, & tamen cum Deitate, licet imperfecta, ergo apparet aseitatem, non esse primo essentiali conceptum Dei, sicut non est de primo essentiali conceptu hominis risibile, quia quamvis non esset risibile, & tamen esset animal rationale, esset homo imperfectus. Quod argumentum ut teneat, præ oculis habendum est, quòd illi enti reliqua adessent, excepta aseitate,

R. P.
J. H. MŁOD
Zianowski
Tom I. Z.
D. VI

tate, sicut illi homini omnia adessent, excepta risibilitate. Item, quod illud ensetur produ-
ctum non ex nihilo, ut explicui.

PROBATUR 3. Datur aliquid prius asei-
tate, ergo illa non est primo essentialis conce-
ptus. Antecedens probatur quia bona hæc est
illatio, tanquam ad quid superius, convenit illi
aseitas: ergo est essentia perfectissima in genere
essentiarum. Si autem aseitatem confundas cum
necessitate existendi, colliges ex infra dicendis,
non esse adhuc illam primo essentialem.

OBIICIT 1. Esparzahic q. 5. ab art. 5. Ra-
tio entis est formaliter universalissima omnium,
ideoque prioritate consequentia non mu-
tua, quam quodlibet aliud prædicatum, saltem
in ordine ad nostram cognitionem, ut exclu-
dantur attributa à ratione prima, & ex alia par-
te aseitas concipitur ad modum causæ, respectu
cæterorum prædicatorum Dei, ac proinde est
prior illis, ex modo nostro concipiendi.

RESPONDETUR. Quamvis in homine
reperiatur ratio entis universalissima, nihilomi-
nus primo essentialis conceptus hominis, non
formatur sub denominatione entis: ergo ex hoc
præcisè, quod ens sit quid universalius, non jam
inferri debet illud, esse primo essentialem con-
ceptum: dictum enim est supra, quod primitas
illa debeat spectari non penes universalitatem,
sed penes exigentiam radicalem perfectionum,
quæ enti quâ tali, non competit in Deo: ex eo
autem quod concipiatur aseitas tanquam causa
ponens, ut ita dicam, Deitatem, non sequitur
eamdem esse primo essentiali quid; sicut nec in
creatis v. g. in homine esse productum, vel quod
est causa positionis hominis, est quid primo es-
sentiali homini.

OBIICIT 2. Idem. Principium reale æ-
quivocum alicujus, necessario illi præminet
formaliter; Aseitas autem comparatur ut tale
principium, cum aliis perfectionibus.

RESPONDETUR in primis Majorem esse
falsam, nam Sol est causa æquivoca ranæ, quæ ex-
cellentior non est. Sed quidquid sit de majori,
est necesse distinguere rationem principii, aliud
enim est principium spectans, ut ita dicam, ad li-
neam producentis, eod quod faciat ne res sit ni-
hil. 2. Potest accipi principium pro radice,
exigentia, jure, ut sibi debeantur hæc vel illæ per-
fectiones. Prius illud principium, ut dictum su-
pra, non est de primo essentiali conceptu, sed
nontali secundum; aseitas autem habet ratio-
nem principii, priori modo sumpti.

INSTAT. Aseitas est conceptus forma-
liter oppositus summæ imperfectioni creatura-
rum, & quæ est origo cæterarum omnium im-
perfectionum, ea autem perfectio, est formaliter
major, quæ opponitur formaliter majori imper-
fectioni.

RESPONDETUR. Ex præcisa oppositio-
ne ad imperfectionem creaturarum, non potest

deduci ratio conceptus primo essentialis, alias
hic, erit sola infinitas, hæc enim formalissimè op-
ponitur omni imperfectioni creaturarum. De-
inde ex hoc medio termino, inferitur aseitatem
non esse primo essentiali, quia etiam esse im-
perfectum, causatum, &c. non est de primo es-
sentiali conceptu v. g. hominis. Ut tamen de-
tur aliquid argumento, dici potest aseitatem esse
quidem conceptum oppositum imperfectioni
creaturarum, sed non primo. Quæ adfert ex
Scriptura pro nostra erunt sententia.

OBIICIT 3. Quod aliqua magis di-
stant inter se, eod est universalior ratio cui adjun-
gitur immediatè ratio differentialis, ut patet in-
ter alia in conceptu quidditativo substantiæ, &
accidentis, quæ definiuntur per ens: ergo & con-
ceptus differentialis DEI, debet adjungi rationi
universalissimæ entis.

RESPONSUM supra, qualis ratio universalis
ingrediatur primo essentiali conceptum. In-
ter distantia debet pro genere poni universale
quid, sed non universalissimum si fieri possit, ut
ita, sicut definitio, ita & primo essentialis conce-
ptus procedat per genus ultimum. Paritas ad-
lata non tenet: quia non potest in definitione
substantiæ & accidentis aliud genus immedi-
atius poni, potest in definitione DEI. Denique
licet concedatur ens poni debere in primo es-
sentiali conceptu DEI, restabit adhuc difficul-
tas, An Aseitas sit competens differentia?

OBIICIT 4. Haunoldus libro 1. num. 58.
quod Ly esse à se non sit Prædicatum negati-
vum. Quia scilicet si Ly esse à se, esset formaliter
Prædicatum negativum, & significans Ly
non esse ab alio tum hoc Prædicatum esset inexpli-
cabile, sine processu in infinitum, in negationi-
bus, quod absurdum est. Seq. probatur esse ab
alio debet ultimo resolvi, in aliquod Ens im-
productum ut omnes fatentur contra Atheos. Ergo
Ly non esse ab alio, resolvendum erit in hoc non ef-
fe ab alio improducto, seu non esse ab alio existen-
te à se, atqui per te Ly esse à se est Prædicatum ne-
gativum hoc modo exprimendum Non est ab a-
lio. Ergo erit resolvendum hoc modo: Non esse ab
alio quod non sit ab alio, non existente ab alio, non
existente ab alio, & sic in infinitum; Atqui hoc
est absurdum Ergo fatendum est esse à se, posse
aliter concipi & exprimi, quam ut formalis ne-
gatio.

RESPONDETUR Stando in argumento
hoc paritatem involvente, illa potius erit pro no-
bis: nam sicut esse ab alio, licet resolvatur in ali-
quod improductum positivum, non est tamen
necesse, dari processum ullum in infinitum, ita &
non esse ab alio licet sit resolvendum in aliquid
positivum, non erit necesse dari processum in
infinitum.

Deinde aliud est, non posse dari processum
in infinitum, & aliud est non posse aliquid expri-
mi per propositionem universalem; bene autem
potest

potest aliquid exprimi per propositionem universalem, sine processu in infinitum: & ita quantum dico sunt tenebræ, hæc propositio est ita explicabilis. Nulla est hic lux, nec ex eo sequitur dari processum in infinitum, ostendendo quod nec hæc, nec hæc, nec ultra hæc, sit illic lux: ita & in præfenti non ostenditur hanc propositionem. *Non est ab alio*, involvere processum in infinitum sed tantum esse explicabilem illam universalem per Descensum in infinitum explicabilem. Porro ostendi potest in quod resolvatur illud non esse ab alio nempe in essentiam perfectissimam in genere essendi. Illa autem Propositio *Non esse ab alio* si non resolvatur in Essentiam perfectissimam in Genere Essentiæ, tunc resolvitur sine processu in infinitum non nisi per Descensum. Non esse ab alio neque hoc, neque hoc &c. &c. Addo immerito supponere obijcientem quod *Ly Non esse ab alio* resolv. debet in *Ly Non esse ab alio* improductum, cum illa indefinita propositio, æque excludat Dependendam sui ab aliquo creato, atque excludit dependentiam ab Improducto se ipsa auferendo pluralitatem Deorum. Cur ergo restringetur illius explicabilitas ad solum improductum.

INSTAT Potius *esse ab alio* est Prædicatum Negativum nam *esse ab alio* formaliter est indigere alterius opera ad existendum, omnis autem indigentia seu Mendicitas, est Carentia, *Esseque ab alio* est Carentia hujus perfectionis: *sibi ipsi sufficere*.

RESPONDETUR Nullum esse Ens Positivum, quod non involvat aliquas negationes & ita homo involvit negationem bruti &c. &c. Penultimum ergo erit an illud negativum, tandem in illa linea resolvatur in aliquid Positivum: & quia hoc quod est indigere Deo secundum Obiectivam formalitatem, dicit esse acceptibile à Deo, cum ipsum *Esse* sit Positivum, Positivum item ipsum accipere hinc & illa Indigentia secundum Obiectivam formalitatem Positiva erit. Contra quia ipsum *sufficere sibi* licet secundum ipsos terminos & modum significandi non importet negationem, quia tamen secundum Obiectivam formalitatem non importat, nisi ipsum *Ly non esse ab alio*, ideo adhuc prædicta formalitas negativa erit.

OBJICIT 5. *Ly esse à se* ita exprimi debet *Esse Essentialiter existens quocunque alio dublato* vel magis Theologicè *Ens à se* est à cuius existentia voluntate, pendet, ut quodvis aliud sit, vel non sit.

RESPONDETUR *Ly Ens à se* explicando modo prædicto, sequitur non formari primo essentiali Dei conceptum, nam formabitur per Ordinem ad Existentiā, Existentiā autem, est quod posterius Essentiā, adeoque primo Essentiali conceptum, comparatè ad Essentiā constituere non potest. Illud etiam *Ly* à cuius

existentis voluntate pendet, ut quodvis aliud sit vel non sit, non habet terminos exprimentes rationem primo essentialis conceptus in Deo, nam in primis Essentiā ut dixi, prior est præ Existentiā. Deinde de hoc ipso quærere restat quis sit primo essentialis conceptus, ejus, à cuius Existentiis voluntate pendent alia: videturque circumscribi hic solum Prædicatum Omnipotentis, quod certè non est primo Essentialis conceptus Dei. Nec video cur obijciens non potius ita exprimere deberet primo Essentiali conceptum DEI, ut ponat in illo rationem intellectus, tanquam priorem ipsamet voluntate.

OBJICIT 6. Varias Auctoritates, & in primis numero 54. Auctoritatem Hieronymi in 3. cap. Epist. ad Eph.

RESPONDETUR Inibi ponere Hieronymum, quod DEUS ipse sui Origo est suæque causæ substantiæ, per quod innuitur Rationem *Entis à se*, concipi à nobis per modum ut ita dicam *Principii Aquæ Deus*; hæc autem formalitas ut dictum supra, non potest esse primo Essentialis DEI conceptus. Explicationes autem quas adfert ex Bernardo & Nazianzeno illius effati Divini *qui est* Exod. 3. vel Rationem primo Essentialis conceptus non important, vel, ostendunt quod primo Essentialis Conceptus Dei sit. Essentiā perfectissima in genere Essentiæ, de quo infra.

INSTAT Ex *Ly esse Ens ex se ipso existens* inferuntur cæteræ perfectiones Divinæ, id autem est nota primo essentialis conceptus.

RESPONDETUR Cæteræ perfectiones inferiores Admirativitate, resolvuntur in Admirativitatem, quia tamen illa ipsa resolvitur in Rationalitatem, inde fit, ut non sit illa primo Essentialis conceptus hominis, quia autem illud *Ly ex se ipso existens*, potest resolv. in ipsam Essentiā, & *Ly Ex se* terminus est negativus, ideo primo Essentiali Dei conceptum ingredi non potest.

OBJICIT 7. Illud Prædicatum est in DEO Radix cæterorum; quod immediate & formaliter opponitur illi Prædicato, quod in creaturis est Radix omnium imperfectionum, illud enim Prædicatum est Radix omnium perfectionum, quod est Radicale exclusivum omnis imperfectionis, quod autem formaliter opponitur Radici omnis defectus est Radix omnium perfectionum. Et quia Radix omnium imperfectionum in creatura, est *Ens ab alio* dependens, cum ei opponatur *Ens à se* ideo illud erit primo Radicalis DEI conceptus.

RESPONDETUR Concedendo quod *Ly Ens à se*, sit in genere quasi *Principii à quo* Radix omnium perfectionum, adeoque non in hæc genere de quo hic agitur secundum dicta supra. Deinde primo essentialis conceptus non tantum debet esse Radix cæterorum, sed & ultimum resolutorium non revocabile in aliquid prius, jam autem in Rationem Essentiæ perfe-

R. P.
J. H. MŁOD
ZIANOWSKI
T. M. de Z.
D. VI
S

Altissima in genere Essentiae, potest resolvi Ratio Entis à se. Ipsam tamen Rationem Essentiae perfectissimam, radicaliter accipiendo, ne ex modo hoc significandi, importet aliquid Relativum & cum aliis comparabile, ut importaret ipsa rationalitas in homine, si non sumeretur Radicaliter. Deinde sicut in homine non est primo essentialis conceptus esse ab alio, ita nec erit in DEO, ob paritatem rationis assumptae ab arguente.

ADDO Eandem rem, in una linea posse habere hunc primò essentialem conceptum, & aliam in hoc, & ita homo primò essentialem conceptum habet, quòd sit Animal rationale, concipiendum autem hominem in ratione Creaturae, primo essentialis conceptus illius erit quòd sit Ens ab alio, ita spectando primò essentialem conceptum Dei merè per oppositionem ad Creaturam, ille erit Ens à se, sed indagando conceptum DEI consimilem ei, quòd est in homine Animal rationale, alius inveniendus erit.

INSTAT 3. Idem debet esse cujusque rei distinctivum & constitutivum hinc primo Distinctivum, est primo Constitutivum, jam autem primo Distinctivum DEI à Creatura, est esse à se.

RESPONDETUR Esse hoc primo Distinctivum præcisè in linea opponendi sese Creaturae, secundum quòd creatura est, ut jam dixi, sed non est primo Distinctivum absolute, ex rationibus jam adlatis.

Punctum Difficul-

tatis 3.

An Intellectivitas sit primò essentialis Conceptus DEI?

PROCEDIT quaestio & de Intellectivitate in actu primo, quam pro primo essentiali ponit Arriaga d. 6. n. 22. & de Intellectivitate in actu secundo.

DICENDUM EST. *Intellectionem in actu primo spectatam, non esse primò essentialem conceptum DEI sub formalitate essentiae spectati.*

PROBATUR 1. Quia primo essentialis conceptus DEI sub formalitate Essentiae spectati, debet esse distinctivus DEI primo, à quibuscunque, quæ non sunt Deus. Sed intellectivum in actu primo non est tale, hoc enim etiam creaturis convenit, quòd si addas intellectivo aliud prædicatum, jam hoc ipso primo essentialem conceptum non salvas per intellectivum in actu primo. Dixi tale intellectivum non esse primo essentialem conceptum DEI, sub formalitate Essentiae: nam dictum est in manuscriptis de Generatione viventium Intellectualium, infraque tangeretur, Intellectionem esse de primo essentiali conceptu Deitatis, sub formalitate naturæ.

PROBATUR 2. Quia ille primo essentialis conceptus hoc ipso non esset primo essentialis conceptus: ex modo enim nostro concipiendi prius est esse, adeoque habere principium essendi, quàm habere principium operandi v. g. intellectivè.

RESPONDEBIS 1. Sufficere ad id salvandum, ut dicatur quòd intellectivum radicaliter acceptum, sit quaesitus primo essentialis conceptus.

CONTRA est, stare posse responsionem si non detur prior conceptus alius ratione nostra, datur autem. Tum quia, entis in omni genere perfectissimi non debet dari restrictus conceptus: esset enim improporcionatus, jam autem ratio radicalis intellectivi, dicit rationem restrictam ad intellectivum. Tum quia, Aristoteles 7. Met. a. text. 11. dicit. Quòd quid esse entium, primò in se formaliter dici debere, secundum esse, hoc est non secundum aliquod posse, quale est intellectivum in actu primo.

RESPONDEBIS 2. Per rationale radicaliter acceptum salvatur primo essentialis conceptus hominis; ergo salvabitur etiam per radicaliter intellectivum conceptus DEI.

CONTRA. Quia in homine nihil rationalitate prius advertimus, secus in DEO, & sicut ea quæ parva sunt non possunt commodè tangi acie videndi, atque ea, quæ magna sunt; ita parvitas perfectionis humanæ ultra rationalitatem nihil permittit intelligi: permittit pelagus essendi DEUS. Et certè quia minùs est perfectus leo, quàm homo, describimus eum per rugilitatem radicalem; quæ est manca valde descriptio: est enim non nisi per ordinem ad actum externum, cum fortassis illius differentia, possit per distinctum sensum communem describi, quæ quia nobis signota est, ad rugilitatem recurrimus, quia verò formica adhuc fortè imperfectior est leone. (dixi fortè imperfectior, quia fortassis in œconomica illa, & rempublicam quandam præferente virtute, excellendo, videtur habere potiorum sensum communem ipso leone, immo & robur proportionaliter majus) Sed quidquid sit de hoc, cum in ordine ad nos imperfectior sit leone, nullam hucusque illius descriptionem habemus, & sic de reliquis: quæ omnia monstrant, quòd entium magis imperfectorum, & magis limitatorum conditio, effugiat magis vim nostram intellectualem, & quamvis per Aristotelem sicut in minimo noscibili; ita & in maximo oculos habeamus vespertilionis; id tamen procedit de maximo intelligibili, in quantum nobis non communicat de se noticiam, quam nos ex sacris doctrinis habemus de DEO. Unde de illo & primò essentialem conceptum habemus, & per aliquid prius intellectivo.

PROBATUR 3. Quia illud intellectivum non nisi est aliquid potentiale, ergo de conceptu actus